

DOI: [10.32702/2307-2105-2019.8.154](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.8.154)

УДК 338.3:657.3

*В. М. Паршаков,
здобувач кафедри обліку і аудиту,
Державний університет «Житомирська політехніка»
ORCID ID: 0000-0002-2664-0597*

СТРАТЕГІЧНИЙ АУДИТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА

*V. M. Parshakov
applicant of the Department of Accounting and Auditing
Zhytomyr Polytechnic State University*

STRATEGIC AUDIT OF MINING ENTERPRISES: ESSENTIAL CHARACTERISTICS

В статті розглянуто діяльність підходів до визначення поняття стратегічний аудит діяльності підприємств в контексті праць закордонних та вітчизняних вчених. Умотивовано акцентування на його функціональній супідрядності як елементу стратегічного менеджменту. На основі опрацювання особливостей діяльності видобувних підприємств та опрацьованих термінологічних підходів пропонується під стратегічним аудитом діяльності видобувних підприємств розуміти важливий елемент системи їх стратегічного управління, що призначений забезпечити реалізацію загальних стратегічних цілей, стратегічних планів розвитку операційної, інвестиційної та фінансової їх діяльності, стратегічних рішень в межах останніх через сукупність специфічних методів та прийомів оціночно-діагностичного характеру. Наведене визначення відповідає особливостям загальної композиційної структури економічної діяльності вказаних суб'єктів господарювання, відбиває комплексні об'єкти власне стратегічного аудиту та окреслює в цілому методичний інструментарій. Подальша теоретична розбудова проблематики стратегічного аудиту діяльності підприємств видобувної промисловості дозволить сформулювати чіткий його базовий каркас та сформулювати на його основі методичну надбудову з чіткими практичними рекомендаціями.

Today's modern economy is marked by a large set of changing conditions, risks and factors of influence, which are exacerbated by the conditions of extremely unstable economy of society in general and our state in particular. Under these conditions, strategic management is especially important because it will not only expand the boundaries of anticipation, but also provides an opportunity for timely response to changes in the external environment in markets in various fields. Despite the specifics of strategic management, it implements all the classic management functions - planning, organization, motivation and control. Not the last role in the general mechanism of strategic management is played by strategic audit which value is more and more actual lately. The purpose of the article is to study and study the essence of the concept of "strategic audit of mining enterprises" based on the analysis of the works of foreign and domestic scientists. The article considers the activities of approaches to defining the concept of strategic audit of enterprises in the context of the works of foreign and domestic scientists. The emphasis on its functional

subordination as an element of strategic management is motivated. Based on the study of the peculiarities of mining companies and developed terminological approaches, it is proposed to understand the strategic audit of mining companies as an important element of their strategic management system, designed to ensure the implementation of common strategic goals, strategic plans for operational, investment and financial activities. through a set of specific methods and techniques of evaluation and diagnostic nature. The given definition corresponds to features of the general compositional structure of economic activity of the specified subjects of managing, reflects complex objects of actually strategic audit and outlines in general methodical tools. Further theoretical development of the issues of strategic audit of mining enterprises will allow to form a clear basic framework and to form a methodological superstructure based on it with clear practical recommendations.

Ключові слова: *стратегічний аудит; стратегічне управління; підприємства видобувної галузі.*

Key words: *strategic audit; strategic management; mining enterprises.*

Постановка проблеми. Сьогодення сучасної економіки відзначається великою сукупністю мінливих умов, ризиків та факторів впливу. За цих умов стратегічне управління набуває особливого значення, оскільки не тільки сприятиме розширенню меж передбачення, а й забезпечує створення можливості своєчасної реакції підприємства на зміни зовнішнього середовища на ринках у різних сферах [1, с. 363]. Не зважаючи на специфічність стратегічного управління, яке вбачається як напрям управління, що на основі поєднання цільового, системного, ситуаційного та інтегрального підходів до діяльності підприємства, дає змогу визначати цілі розвитку, опрацювати їх в контексті наявного ресурсного потенціалу з метою приведення у відповідність, на тлі розробки та реалізації стратегічного набору [2; 3, с. 94] в його межах реалізуються всі класичні функції управління – планування, організація, мотивація та контроль. Не останню роль в загальному механізмі стратегічного управління відіграє стратегічний аудит, який фактично, виник впродовж 50-літнього розвитку останнього [4, 5, 6, 7, 8, 9]. Оскільки розбудова стратегічного управління на вітчизняних підприємствах заходиться у зародковому стані, питання стратегічного аудиту перебуває також на етапі осмислення та первинного опрацювання. Не є виключенням і підприємства видобувної галузі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання стратегічного аудиту у різні часи розглядали такі вітчизняні та зарубіжні вчені: І.В. Алексеева, І.А. Ангеліна, І. Ансофф, І.Н. Богатая, Н.Є. Булетова, Р.П. Булига, С.Д. Бушуєв, Т. Грюнді, О.В. Гуденіца, Ю.В. Гусева, Т. Грюнді, О.В. Гуденіца, Т.В. Геніберг, Р.М. Грант, Р.С. Давидова, Г. Дональдсон, С.М. Дячек, І.В. Ємельянова, П.В. Журавльов, Ж.А. Кеворкова, А.А. Заприводе, М. Ковені, Б.Ю. Козир, О.М. Кондратюк, Ф. Котлер, Л.Н. Любезнов, Н.І. Майорова, М.В. Мельнік, Ю.Г. Одегов, А.Т. Петрова, Є.О. Поківайлова, О.О. Піскунов, М.О. Піскунова, О.О. Сітнов, Н.С. Столяров, А.Дж. Стікленд, А. Тісл, Томас Л. Уїлен, А.А. Томпсон, А.А. Турило, Дж. Девід Хангрєн, Л.Ю. Філобокова, А.Є. Чуєнков, Л.В. Шишов, А.Н. Щемелєв. І.М. Яремчук та інші. Попри значні теоретичні та практичні здобутки в цій сфері, питаннями стратегічного аудиту підприємств видобувної галузі не переймався жодний з вчених.

Метою дослідження є опрацювання сутності поняття “стратегічний аудит діяльності видобувних підприємств”.

Викладення основного матеріалу. Попри десятиріччя обговорення, поняття “стратегічного аудиту” не зазнало єдності трактування в спеціалізованій літературі. Оскільки, основоположниками стратегічного аудиту вважаються країни Західного Світу, логічним вбачається розпочати дослідження цього питання саме з характеристик, наданих вчених цих країн. Так, родоначальник стратегічного управління американський вчений І. Ансофф вважав, що стратегічний аудит являє собою “...ступінь узгодженості політики із стратегічними ресурсами, стратегічним і зовнішнім кліматом і позиціями підприємства” [10, с. 18; 240, с. 27]. Томпсон А.А. та Стрікленд А.Дж., наслідуючи підхід І. Ансоффа, характеризують стратегічний аудит аналогічно [12, с. 27]. Основоположник сучасної теорії управління маркетингом Ф. Котлер вбачав в стратегічному аудиті “один з основоположних інструментів збору важливої (з точки зору досягнення успіху, лідерства) інформації, що включає відомості, використовувані при розробці конкретних цілей і стратегії бізнес”, який складається із двох основних частин: внутрішнього та зовнішнього аудиту [11, с. 286]. Американські економісти Хангер Дж.Д., Уїлен Т.Л. стверджують, що “стратегічний аудит дає відповіді на питання щодо окремих ділянках або аспектам, що дозволяє проведення системного аналізу різної корпоративної стратегії. Він є незамінним в якості діагностичного інструменту задля визначення проблемних ділянок і демонстрації сильних і слабких сторін компанії” [13, с. 59].

Опрацювання вказаної дефініції в межах спеціалізованої літератури пострадянського простору дозволило виокремити позиції більш-менш чіткі позиції окремих науковців. Одна із перших таких праць

(1998 р.), де знаходимо згадку про стратегічний аудит, торкається питань управління персоналу, а її автори Одогов Ю.Г., Журавлев П.В. зазначали, що стратегічний аудит “виявляє ступінь узгодження політики управління персоналом з цілями організації, його глобальної та соціальної стратегіями, а також встановлює ступінь зв'язку соціальної політики зі специфікою організації і зовнішніми умовами” [15, с. 388]. Автори більш пізньої праці зі стратегічного менеджменту (2002 р.) Маркова В.Д., С.О. Кузнецова стверджують, що стратегічний аудит є “типом управлінського аудиту, який розглядає перспективи корпорації в цілому і забезпечує комплексну оцінку корпоративної ситуації. Стратегічний аудит забезпечує не тільки подальший контроль стратегії організації, але розглядається і як елемент стратегії. Отже, об'єкти стратегічного аудиту – це всі елементи стратегії, в тому числі і самообстеження аудиту, а також зовнішній, експертний контроль стратегічного аудиту (при збереженні комерційної таємниці).” [16, с. 275].

Відомий фахівець в галузі стратегічного аудиту Алексеева І.В. в своїх публікаціях наголошує на трактуванні останнього в якості “складової частини аудиту, що здійснює перевірку основних стратегічних рішень і стратегії розвитку організації. Під стратегічним аудитом ми розуміємо оцінку ступеня адекватності стратегії, формування, реалізація та оцінка якої здійснюється на основі даних формуються в рамках обліково-аналітичної системи комерційної організації, що розташовуються організацією ресурсів, умов зовнішнього макросередовища та внутрішньої мікросередовища.” [4, с. 71; 5]. Втім, в більш пізніх публікаціях вона підтримує точку зору своєї колеги Богатої І.Н., яка трактує стратегічний аудит як поєднання “аудиту стратегічних умов в яких функціонує комерційна організація, а також аудиту бізнес – ідеї і її подальшої реалізації. Перевірка передбачає проведення стратегічного аналізу, оцінку здійсненого стратегічного вибору і реалізації обраної стратегії. Даний вид управлінського аудиту направлено на виявлення стратегічні «розривів», що перешкоджають реалізації стратегій, розробку заходів, що дозволяють адаптувати обрану стратегію до мінливих умов зовнішнього середовища.” [6, 17]. Цієї ж позиції дотримуються і науковці Гуденица О.В. та Шишов Л.В., зазначаючи, що “При проведенні стратегічного аудиту аудитор оцінює результати проведеного в комерційної організації стратегічного аналізу, здійснений стратегічний вибір і реалізацію стратегії, а також контроль за її реалізацією” [18, с. 89].

Галкіна Є.В. в своїй праці щодо фінансово-аналітичних аспектів стратегічного аудиту вказує на реалізацію функціонального аспекту стратегічного управління, зазначаючи, що перший є функцією другого [14]. Автори праці з питань оцінки наслідків проектів з позиції стратегічного аудиту Пискунов О.О., Пискунова М.О., Любезнов І.Н., Гусева Ю.В., Столяров Н.С. закріплюють таку колективну точку зору з приводу стратегічного аудиту: це “різновид управлінського аудиту, який включає оцінку архітектури управління, управління технологіями і цілями.” [19]. Відомий фахівець в сфері малого підприємництва Філобокова Л.Ю. стверджує, що “на концептуальному рівні стратегічний аудит слід розглядати як значущу сполучну ланку між стратегічним управлінням і процесом контролю, головною установкою якого є формування інформаційного масиву, необхідного для обґрунтування управлінських рішень, а в окремих випадках – вироблення таких рішень на умовах альтернативних варіантів.” [20]. Тарасова Т.М. на відміну від попередніх думок, стверджує, що «стратегічний аудит – це не експертиза доцільності прийнятих стратегічних рішень. Це спеціальна методика, яка дозволяє оцінити ресурсну забезпеченість і можливість реалізувати заявлені плани. Стратегічний аудит дозволяє зробити процеси прозорими, а значить - контрольованими і керованими.» [21]. Молоді вчені Ємельянова І.Н. та Суздалева Н.Ю. вважають відповідно, що: «стратегічний аудит - оцінка ступеня адекватності стратегії, формування, реалізація та оцінка якої здійснюється на основі даних, що формуються в рамках обліково-аналітичної системи комерційної організації, що розташовуються організацією ресурсів, умов зовнішнього макросередовища та внутрішньої мікросередовища» [22]; «Стратегічний аудит – це частина системи внутрішнього аудиту організації, що включає в себе аналіз інформації, що дозволяє оцінити об'єктивність виробленої стратегії і результативність її реалізації на відповідність вихідних і отриманих даних обліково-аналітичної системі організації, організаційно-розподільчої документації, умов зовнішньої і внутрішньої середовища, інтересів користувачів (власників, інвесторів, працівників організації та ін.) відповідно до вимог нормативно-законодавчих актів.» [23, с. 166].

Щодо вітчизняних вчених, питання стратегічного аудиту діяльності будь-яких підприємств представлені надзвичайно обмежено в поодиноких публікаціях, в яких, зокрема, автори відстоюють таку точку зору щодо стратегічного аудиту:

– “Стратегічно орієнтований внутрішній аудит – це, невід'ємна частина загальної системи стратегічного управління стратегічно орієнтованого підприємства, яка виконує функцію стратегічного контролю” [24];

– “Це перевірка оптимальності стратегії і програми розвитку фірми стосовно прогнозного маркетингового середовища і розробка рекомендації щодо їх вдосконалення” [25, с. 191];

– “Стратегічний маркетинговий аудит – перевірка відповідності обраних цілей і стратегій маркетингу тенденціям розвитку цільових ринків підприємства.” [26];

Аналіз представлених позицій виявив фактичну наявність трьох підходів, за якими перша група вчених розглядає стратегічний аудит як елемент стратегічного управління, другі – як елемент управлінського аудиту, третя – уникає чіткої ідентифікації стратегічного аудиту в межах жодної з підсистем господарського життя економічних суб'єктів. Вбачаєм за необхідне приєднатись до першої групи вчених, оскільки управлінський аудит також відноситься до загальної системи управління.

Сучасний стан розвитку підприємств видобувної галузі характеризується такими проблемними

позиціями:

- високим рівнем фізичного зношення машин та обладнання (до 70%), а також інших виробничих засобів праці, що, в свою, чергу вимагає його постійного ремонту та оновлення складу;
- необхідності залучення високопрофесійного персоналу до виконання основних високоточних виробничих робіт, а також задіяння та обов'язкової присутності значної кількості обслуговуючого персоналу;
- проведення регулярних допоміжних робіт щодо перебудови транспортних шляхів і ліній електропередач;
- споживання значної кількості паливно-мастильних матеріалів та електроенергетичних ресурсів;
- порушення термінів виконання технологічних етапів та робіт;
- економічно досить обтяжливому механізмі управління, а також необхідності швидкого прийняття управлінських рішень при всебічному обліку всіх факторів впливу та послідовно швидкій реалізації цих рішень;
- необхідності здійснення природоохоронної діяльності;

Всі зазначені проблеми пов'язані з відповідними напрямками господарської діяльності, які традиційно згідно світовій теорії та практики економічного життя класифікуються в межах трьох спрямувань: операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Оскільки, їх облік і оцінка, а отже контроль здійснюється як у натуральних, так і вартісних показниках пропонується за відправні укрупнені об'єкти обліку стратегічного аудиту видобувних підприємств обрати саме стратегії розвитку операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

На підставі опрацювання вищенаведених підходів, пропонується під стратегічним аудитом діяльності видобувних підприємств розуміти важливий елемент системи їх стратегічного управління, що призначений забезпечити реалізацію загальних стратегічних цілей, стратегічних планів розвитку операційної, інвестиційно та фінансової їх діяльності, стратегічних рішень в межах останніх через сукупність специфічних методів та прийомів оціночно-діагностичного характеру.

Висновки і перспективи подальших досліджень: Наведене визначення відповідає особливостям загальної композиційної структури економічної діяльності вказаних суб'єктів господарювання, відбиває комплексні об'єкти власне стратегічного аудиту та окреслює в цілому методичний інструментарій. Подальша теоретична розбудова проблематики стратегічного аудиту діяльності підприємств видобувної промисловості дозволить сформувати чіткий його базовий каркас та сформувати на його основі методичну надбудову з чіткими практичними рекомендаціями.

Список літератури:

1. Чухлата Ж.Г. Проблеми впровадження інноваційних технологій в умовах економіки України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 57. С. 129-133.
2. Олійник Л.В., Кузнецова А.П. Методологічні засади формування стратегії розвитку підприємства. Економіка і організація управління. 2018. Вип. 3. С. 118-126.
3. Єрмакова О.М. Стратегічне управління підприємством: сутність та особливості. Науковий вісник Полісся. 2015. Вип. 4. С. 92-96.
4. Алексеева И.В. Развитие стратегического аудита хозяйствующих субъектов: теория и практика: монография. Ростов н/Д: ООО «Азов печать», 2010. 212 с.
5. Алексеева И.В. Развитие терминологической базы в области стратегического аудита. Учет и статистика. 2010. № 20. С. 70-75.
6. Алексеева И.В. Современное развитие стратегического аудита коммерческих организаций в международной и российской практике. Аудитор. 2012. №2.
7. Аудит бизнеса. Практика и проблемы развития: монография / под ред. Р.П. Бульги. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013.
8. Бульга Р.П. Становление и развитие стратегического аудита. Аудитор. 2014. № 4. С. 10-17.
9. Арсанукаев А.Х. Исследование эволюции стратегического аудита. Учет и статистика. 2015. № 2 (38). С. 38-46.
10. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. СПб.: Питер Ком, 1999.
11. Котлер Ф. Основы маркетинга / Пер. с англ. М.: Прогресс, 1992. 736 с.
12. Томпсон А.А., Стрикленд А. Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии: учеб. для вузов; пер. с англ. под ред. Л.Г. Зайцева, М.И. Соколовой. М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998.
13. Хангер Дж.Д., Уилен Т.Л. Основы стратегического менеджмента: учеб. для вузов. 4-е изд. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. 320 с.
14. Галкина Е.В. Финансово-аналитические аспекты стратегического аудита. URL: http://www.rusnauka.com/11E1SN_2010/Economics/62537.doc.htm.
15. Одегов Ю.Г., Журавлев П.В. Управление персоналом: учеб для вузов. М.: Финстатинформ, 1997. 878 с.
16. Маркова В.Д., Кузнецова С.А. Стратегический менеджмент: Курс лекций. М.: ИНФРА-М; Новосибирск: Сибирское соглашение, 2002. 288 с.
17. Богатая И.Н. Стратегический учет и аудит: теория и практика. Фундаментальные исследования. 2007. №4. С. 44-45.
18. Гуденица О.В., Шишов Л.В. Стратегический аудит в коммерческих организациях. Ростов н/Д: БУПК, 2008.
19. Пискунов А.А., Пискунова М.А., Любезнов Л.Н., Гусева Ю.В., Столяров Н.С. Стратегический аудит:

оценка последствий проектов. «Ассоциация КСО России». №1/2010(12). URL: <http://www.ach-fci.ru/AKSOR/Publish/Vestnik/libartl3>

20. Филобокова Л.Ю. Стратегический аудит в малом предпринимательстве: суть, содержание, методология. Электронный научно-практический журнал «Учет и контроль» №1-2. 2016. URL: https://www.cfin.ru/management/strategy/plan/Strategic_auditing.shtml

21. Тарасова Т.М. Развитие понятийного аппарата стратегического аудита. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1836/246.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

22. Емельянова И.Н. Место стратегического аудита в системе стратегического планирования. Актуальные проблемы бухгалтерского учета, анализа, аудита, налогообложения и статистики. Всерос. науч.- практ. конф. Ростов н/Д: РИНХ, 2009. С. 191-194.

23. Суздалева Н.Ю. Стратегический аудит: понятие и сущность. Вектор науки ТГУ. 2013. № 4. С. 164-166.

24. Чуенков А.Є. Концептуальні засади стратегічно-орієнтованого внутрішнього аудиту підприємства. Ефективна економіка. 2011. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_25

25. Турило А.А., Кондратюк О.М. Стратегічний аудит банківської діяльності: необхідність дослідження. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2011. Вип. 29(1). С. 190-193.

26. Майорова Н.І. Стратегічний аудит маркетингу у системі контролю підприємства. Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2012. Вип. 9(2). С. 325-332.

References

1. Chuhlata, Zh.G. (2017) "Problems of introduction of innovative technologies in the conditions of economy of Ukraine". *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 57, pp. 129-133.

2. Oliinyk, L.V., Kuznjecova, A.P. (2018) "Methodological bases of formation of strategy of development of the enterprise". *Ekonomika i organizacija upravlinnja*, vol. 3, pp. 118-126.

3. Jermakova, O.M. (2015) "Strategic management of the enterprise: essence and features", *Naukovyj visnyk Polissja*, vol. 4, pp. 92-96.

4. Alekseeva, I.V. (2010) *Razvitie strategicheskogo audita khozyaystvuyushchikh sub"ektov: teoriya i praktika* [Development of strategic audit of business entities: theory and practice]. ООО «Azov pechat». Rostov-on-Don, Russian Federation

5. Alekseeva, I.V. (2010) "Development of a terminological base in the field of strategic audit". *Uchet y statystyka*, vol. 20, pp. 70-75.

6. Alekseeva, I.V. (2012) "Modern development of strategic audit of commercial organizations in international and Russian practice". *Auditor*, vol. 2.

7. Bulygi, R.P. (ed.) (2013) *Audit biznesa. Praktika i problemy razvitiya* [Business audit. Practice and development problems]. YuNITI-DANA. Moscow, Russian Federation.

8. Bulyga, R.P. (2014) "Formation and development of strategic audit". *Auditor*, vol. 4, pp. 10-17.

9. Arsanukaev, A.Kh. (2015) "Study of the evolution of strategic audit". *Uchet i statistika*, vol. 2(38), pp. 38-46.

10. Ansoff, I. (1999) *Novaya korporativnaya strategiya* [New corporate strategy]. Piter Kom. St. Petersburg, Russian Federation

11. Kotler, F. (1992) *Osnovy marketinga* [Marketing Basics]. Progress. Moscow, Russian Federation

12. Tompson, A.A. and Striklend, A.Dzh. (1998) *Stratēgīhskī menedzhment. Iskusstvo razrabotki i realizatsii strategii* [Strategic management. The art of strategy development and implementation]. Banki i birzhi, YuNITI. Moscow, Russian Federation

13. Khanger, Dzh.D. and Uilen, T.L. (2008) *Osnovy strategicheskogo menedzhmenta* [Fundamentals of Strategic Management]. YuNITI-DANA. Moscow Russian, Federation

14. Galkina, E.V. (2010) "Financial and analytical aspects of strategic audit". [Online], available at: http://www.rusnauka.com/11EI/SN_2010/Economics/625377.doc.htm

15. Odegov, Yu.G. and Zhuravlev, P.V. (1997) *Upravlenie personalom* [Personnel management]. Finstatinform. Moscow, Russian Federation

16. Markova, V.D. and Kuznetsova, S.A. (2002) *Stratēgīhskī menedzhment: Kurs l[ektsi]* [Strategic Management: Course of Lectures]. INFRA-M. Moscow, Russian Federation

17. Bogataya, I.N. (2007) "Strategic accounting and audit: theory and practice". *Fundamental'nye issledovaniya*, vol. 4, pp. 44-45.

18. Gudenitsa, O.V. and Shishov, L.V. (2008) *Stratēgīhskī audit v kommercheskikh organizatsiyakh* [Strategic audit in commercial organizations]. BUPK. Rostov-on-Don, Russian Federation

19. Piskunov, A.A., Piskunova, M.A., Lyubeznov, L.H., Guseva, Yu.V. and Stolyarov N.S. "Strategic audit: assessing the impact of projects", «Assotsiatsiya KSO Rossii». №1/2010(12). [Online], available at: <http://www.ach-fci.ru/AKSOR/Publish/Vestnik/libartl3>

20. Filobokova, L.Yu. (2016) "Strategic audit in small business: essence, content, methodology". *Elektronnyy nauchno-prakticheskiy zhurnal «Uchet i kontrol»*. Vol. 1-2. [Online], available at: https://www.cfin.ru/management/strategy/plan/Strategic_auditing.shtml

21. Tarasova, T.M. Razvitie ponyatiynogo apparata strategicheskogo audita [Development of the conceptual apparatus of strategic audit]. Available at: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1836/246.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

22. Emel'janova, I.N. (2009) "The place of strategic audit in the strategic planning system". Aktual'nye problemy buhgalterskogo ucheta, analiza, audita, nalogooblozhenija i statistiki. Vseros. nauch.- prakt. konf. RINH, Rostov-on-Don, Russian Federation.

23. Suzdaleva, N.Yu. (2013) "Strategic audit: concept and essence". *Vektor nauki TGU*, vol. 4, pp. 164-166.

24. Chujenkov, A.Je. (2011) "Conceptual principles of strategically-oriented internal audit of the enterprise". *Efektivna ekonomika*. vol. 12. [Online], available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_25

25. Turylo, A.A. and Kondratjuk, O.M. (2011) "Strategic audit of banking: the need for research". *Zbirnyk naukovyh prac' Cherkas'kogo derzhavnogo tehnologichnogo universytetu. Serija : Ekonomichni nauky*, Vol. 29(1). pp. 190-193.

26. Majorova, N.I. (2012) "Strategic audit of marketing in the enterprise control system". *Ekonomichni nauky. Ser.: Oblik i finansy*, Vol. 9(2). pp. 325-332.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2019 р.